

«ՆՈՐ ԺԱՄԱՆԱԿԻ ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ» ՀԿ

**ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ
ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ
ԴԱՍԸՆԹԱՑ**

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Թեմա՝ Ժամանակակից տեղեկատվական սեփնուլ ոգիաների ազդեցուլթ ու նը և դերը երեխայ ի հոգեբանական զարգացման մեջ

Առարկա՝ Մաթեմատիկա

Հեղինակ՝ Հասմիկ Բայյան

Մարզ՝ Երևան

Ուսումնական հաստատություն՝ «Եղիշե Չարենցի անվան հ.67 հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ

ԲՊԱՆՈՒԿՈՒԹՅՈՒՆ

Աերածուրթ ուն	3
Գ ու խ1 Զեռու ստացույ ցը և երեխան	5
1.1 Զեռու ստացույ ցի դրական և բացասական սզդեցուրթ ու նը երեխայի ի երևակայ ուրթ ան վրա	5
1.2 խոսքի ու ժը և հեռու ստացույ ցի սզդեցուրթ ու նը երեխայի ի վրա	6
1.3 Կենտրոնացման խանգարու մ, վառու սու մ և շ վու մ	7
1.4 Քսի խանգարու մ	8
1.5 Աերեսիայի ի և բռնուրթ ան առաջացու մ	8
1.6 Եռաչ աիկիհոն 3D ձևաչ աիը	9
1.7 Խորհուրդներ ծնողներին	9
Գ ու խ2 Զանակարգիչը, համացանցը և երեխան	10
2.1 Զանակարգչի դրական և բացասական սզդեցուրթ ու նը երեխայի ի հոգեբանական զարգացման վրա	10
2.2 Երեխան և հանակարգչ այ ին խաղերը	14
2.3 Խորհուրդներ ծնողներին	15
Գ ու խ3 Զեռախոսը և երեխան	18
3.1 Բջջայի ին հեռախոսի ճառագայ թու մները և սզդեցուրթ ու ն,	18
Երակացուրթ ու ն	19
Գրակամուրթ ու ն	20

Ներածութիւն

Նորագոյն սեփնուլ ոգիաները, դեռևս անցալ դարի կեսերից (1956 թվականից հեռու ստացուլ ցի մուսքը Հայաստան, 1960 թվականից ինտերնետի ստեղծումը ԱՄՆ կողմից) սկսած ողջ մարդկութիւն ան համար ստեղծել են նոր մտածել սկերակ նոր սշխարհ: Դիքան էլ ցանկանանք դրանք չեզոք միջոցներ չեն և ամենուրեք մեզ ու ղեկցում են: Ներկան շատարագ սեմաբրով փոփոխութիւն ան է ենթարկվել և փոփոխութիւն ան է ենթարկում հասարակական կյանքը: Բարձրական, սնտեսական, գեղագիտական, հոգեբանական, բարոյական, կրթական սեսանկյ ունից ստեղծկառվական սեփնուլ ոգիաների թողած ազդեցութիւն ան հետանքները բավականին խորն են: Անդրու կյանքի և հոգու և ոչ մի անկյ ունը բաց չի մնացել այդ ազդեցութիւն ունից: Կ սոր պողեն պարզ է, որ քաղաքակրթութիւն ան հետագա զարգացումը մեծ կսխալածութիւն ուն ունի մեղիադաշտի և մարդու, մեղիադաշտի և մշակուլ թի, մեղիադաշտի և կրթութիւն ան հարաբերութիւն ունից: Մեղիա միջոցների պագ զարգացման հետանքով այդ բնագալառներում կատարված ուսումնասիրութիւն ունները, երբեմն կորցնում են պողիականութիւն ունը: Ղաւ պարճառը, որ մեր օրերի մարդը ստիպված է անընդհատ ուրացնել նոր գիտել իքներ և հմտութիւն ուններ և պարտատլ ինել շարունակական ուսման: Տեղեկառվական սեփնուլ ոգիաների դարաշրջանում կրթութիւն ան կոմպութիւն ան ոլ որսում կատարվող պոմատական փոփոխութիւն ունները սերտորեն առնչվում են ստեղծկառվական սեփնուլ ոգիաների և հաղորդակցութիւն ան պողի միջոցների զարգացման և տարածման հետ: Հարկաաբա բուն է ընթանում զարգացումը 21-րդ դարում, եթէ 2-րդ դարից մինչ օրս չէինք պարկերացնում ցանկացած գրառում առանց թղթի, ապա այժմ կամաց կամաց թուղթը, թղթայ ինը իր սեղը գիծում է ստեղծկառվական սեփնուլ ոգիաներին: Դրավառ օրինակն է դասաաաղ անների և այլ ուսումնական կյանքերի փոխադիումը ստեղծկառվական սեփնուլ ոգիաներով (emis և այլ կայքեր): Կ սոր պողեն դարոցական ալարական առեստառները և ալարական վկայականները սրվում են ոչ թղթայ ին ձևով, այլ էլ եկարոնայ ին տարբերակով: Ներ հասարակութիւն ան բոլ որ բնագալառներում սկսառու է այդ փոփոխութիւն ունը, թէ բժշկութիւն ան, թէ ոստիկանութիւն ան և մնացած բոլոր բնագալարներում: Հարկան շանական է մատենարանի 10000 և ալելի ձեռագրերի թվայնացումը, որը մեծ առաջընթաց է: Եթէ առաջներում այդ ձեռագրերը հասանելի չէր սովորական մարդկանց, ապա այժմ յ ուրաքանչյ ուր ող շնորհիվ ստեղծկառվական սեփնուլ ոգիաների պագ զարգացման հնարալորութիւն ուն ունի առնընչվել ու այդ ձեռագրերի պարունակութիւն ան հետևակայն ստեղծկառվական սեփնուլ ոգիաները իրենց շատ ու շատ դրականի հետ ունեն նան բացառական ազդեցութիւն ուն հարկաաբա դեռահասների հոգեբանական զարգացման գործում: Ուստի այ սոր մանկալարժական սեսանկյ ունից քննարկվում են ժամանակակից ստեղծկառվական սեփնուլ ոգիաների ազդեցութիւն ունը և դերը երեխայի հոգեբանական զարգացման գործում, և քննարկվում են հետայ պ հարցերը

- Ուսման որակի ապահովում ստեղծկառվական սեփնուլ ոգիաների օգնութիւն ան
- Տեղեկառվական և հաղորդակցման սեփնուլ ոգիաների ներառումը կրթութիւն ան մեջ
- Տեղեկառվական սեփնուլ ոգիաները մասնագիտական կողմնորոշման միջոց

- Կրթութիւնը ան հոգեբանական, մանկավարժական ինտիմները ստեղծկառուցական հասարակութիւնը ան այլ մանկներում
- Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների դաստիարակչական ազդեցութիւնը ունը
- Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ազդեցութիւնը ունը անհատի մտավոր զարգացման վրա
- Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ազդեցութիւնը ունը և դերը երեխայի հոգեբանական զարգացման գործում և այլն:

Վերջին ինտիմի հետկապակած անհանգստութիւնը ունը մեծ է ուստի առաջադրեմ մարկութիւնը ունը ,մանկավարժները մեծ ուշադրութիւն ուն են դարձնում ստեղծկառուցական տեխնոլոգիաների դերի բացասական ազդեցութիւնը անը դեռահասի ֆիզիկական և հոգեբանական զարգացման գործում և վործում են այ դ ինտիմներին հնարավոր լ ռծումներ տալ :

Կ սորվա երեխան 20-րդ դարի երեխան չէ, ով ազատ ժամանակը անցկացնում էր բակում , հասակակիցների հետ շփելով ով, խաղալով: Եւ ուներ իր ուրույն մտածելակերպը, սրամբանական մոտեցումները, ձևավորվում էր անալիտիկ մտածելակերպառոջ միտք: Կ սորվա երեխան իր զգալի ժամանակը անցկացնում է հեռուստացոյցի, համակարգչի, այլ անշեսի և իհարկէ հեռախոսի մեջ, որից կախվածութիւնը ունը շատմեծ է, գտնվում է ինտերնետ համացանցում և կարվել ով իրական կյանքից , լ ինել ով տարիքին բնորոշ հուզական, դառնում են գրգռված, վործում է նմանապէլ բացասական կերպրներին: Ուստի մանկավարժները ծնողների հետ մեծ անել իքներ ունեն: Կ ստեղ նախակա ոչ միայն այ ս ամեն ինտիմների ներկայացնել և է այլ և վործել որոշակի լ ուծումներ գտնել : Չայ ած թեման պրոֆիական է, շատ վերլ ուծական և հետազոտական սջխասանքներ կան, բայց թեման լ իպոժեք ուսումնասիրված չէ և ողջ սջխարհի մտավորականների համար, գիտական հանրութիւնը ան կողմից վիճաբանութիւնը ունների ու մտորումների առարկաէ:

Գ ու խ1 Յեռուստացոյցը և երեխան

1.1 Յեռուստացոյցի դրական և բացասական ազդեցութիւնը ունը երեխայի երևակայութիւնը ան վրա

Դեռևս անց այ դարի կեսերից հեռուստացոյցը մտավ մեր կյանք և առայ ա և բոլ որի մներում կար (կա) հեռուստացոյց: Կ ն լ ցնում է թե մեծերի , թե վոքրերի առայ ան:

Չաղորդումներ, ֆիլմեր, մուլտիֆիլմեր, սեսսիոն ովակներ, գովազդ և այլն... Զեռուսացույցը այնքան է մտել մեր կյանք, որ, որ շատերը չեն էլ մտածում նրա օգուտակալության և վնասակալության մասին: Ասկայն հեռուստացույց դիտելիս կան մի շարք կանոններ, օրենքներ, սկզբունքներ, որոնք սխալ է կիրառել երեխայի հոգեկան և առողջության պահպանման համար: Այս ենթաառարկայի ներքո ունենում ենք հետևյալ կետեր: Այն մեզ թույլ է տալիս մտնել պոստին սոցիալիզմի, երեխան հեռուստացույցի միջոցով դիտում է պատմաշակույթային ֆիլմեր, հայրենասիրական ֆիլմեր, միջազգային պոփ օրենքով շատ ֆիլմեր և մուլտեր, ծանոթանում է սովորական ստեղծագործության ունենողի հետ, որոնք գուցե չհասցնեն կարգապահ, դիտում պոպուլյար գործեր, ծանոթանում դասական և ժամանակակից երաժշտությանը, ծանոթանում սոցիալական սիրող իրադրությանը և ինչ որ սեղ դառնում դրանց մասնակիցը: Այս օր հեռուստացույցով կարելի է դիտել առարկայական դասեր մաթեմատիկայից, ֆիզիկայից և մնացած առարկաներից: Զեռուսացույցը ուղղորդում է մարդկանց գիտակցությանը ունեն երկրագնդի, որը մարդկությանն, մեր շուրջը կատարվող գլոբալ երևույթների վրա: Այս իմաստով հեռուստացույցը կարող է մեծ ներդրում կատարել շատ ինտելիգենտ և ուժեղ ու և մեր հոգևոր հորիզոնն ընդլայնել ու հարցում հասնել ցանկալի պոպուլյարությանը: Այս և շատ ու շատ ևս ուղղական կարելի է գրել հեռուստացույցի մասին: Ասկայն ամեն նոր ունի իր դրական ու բացասականը: Զնայողի հետևյալ ստեղծի հեռուստացույցի դրականը: Այն ժամ խոսենք հեռուստացույցի բացասական հետևանքներից և կործանելու ուժում գտնել նրանք:

Զեռուսացույցի առջև երկար նստելը վնասակար է երեխայի համար, շատերն իրենց օրն անցակցնում են հեռուստակրանի առջև (ժամերով): Այն մասին ծնողը սեղ սկսել է, սակայն ոչ մի կերպ չի կարողանում երեխային հեռացնել հեռուստակրանից: Այս օր հոգեբանները, գիտնականները ակնարկում են, որ հեռուստացույցը առաջին հերթին սղորդում է երեխայի կյանքի համակարգի վրա որն էլ սղորդում է երեխայի վարքագծի վրա և անարդարանում է երեխայի հոգեկան ներսոցիալիզմի ու վարքագծի վրա: Գիտնականները եկել են այն եզրակացության, որ ոչ միայն հեռուստացույցը կարող է վնասակար, իհարկե, խոսքը գնում է երկար ժամանակի մասին, այլ և հեռուստացույցի երկար միացումը ինտելլ: Դրանից երեխան դառնում է կյանքի ինտելլ, կոմպարտ, զայրացկոտ դարձնում է լսել ծնողներին:

Զեռուսացույցը բացասաբար է սղորդում երևակայության վրա 10-15 ժամ հեռուստացույցի դիտող երեխայի ուղեղը նման է լինում, մասապի, ժամանակի հետայդ կորուստը անդառնալի է լինում:

Վերը նշած դրական ներգործության ունեն ունենող ֆիլմերի կողքին սխալ է նշել երեխայի հոգեկանի վրասղորդ սպոսալիֆիլմերը, այն ան սեսսիոնները, մարտական ֆիլմերը, և ի վերջո ոչ սպորիքային համապատասխանող ֆիլմերը, այս բոլորն իրենց բացասական հետևանքներն են թողնում երեխայի մտավոր և հոգեկան սոցիալիզմի վրա ուստի ծնողը չսխալ է թերմա և շատ ժամանակ նվիրի երեխային, և իհարկե շեղի այդ ամենից դասապարաստման միջոցով, սարտոյակի իչ հաճախել ով, բանում հասակակիցների հետաղալ ով:

1.2 Խոսքի ու ժը և հեռու ստացույ ցի սզդեցու թջ ու նը նրավրա

Չեռու ստացույ ցը վառԷ անրադառնուԷ իոսել ու ,արոսահայ սվել ու վրայորովհեսուԷրեհան հեռու ստացույ ցի առաջ չի իոսուԷ,միշտ ու ու Է,ծնողներն Էլ իրենց զբաղվածու թջ ան պարճառով չ են իոսուԷ Էրեհայ ի հեսդերեհայ ի մոտ մըքեր ճնավորել ու և իոսել ու ճգուԷ մը ասիչ անաբար թուլ անուԷ Է,հեսազազարգացուԷ չի ու նենուԷ:

Ղեռնա 1996 թվականին Էրեհաների օգնուԷ չ ան ձլ իսկան կազմակերարուԷ ու նը հայ մնել Է,որ Անզ իայ ուԷ յ ու րաքանչյ ու ր 3-րդ Էրեհա իոսքի զարգացման ինդիր ու նի: Բուլ ղարիայ ուԷ կասարված նմանօրինակ հեսազոսուԷ ու ններից սարզվել Է,որ նախարարոցականների 21-27 % -ը տառարուԷ Է իոսքի իանզարուԷներով, Գերմանիայ ուԷ լ ռակյ սց Է յ ու րաքանչյ ու ր 4-րդ ,Ֆրանսիայ ուԷ յ ու րաքանչյ ու ր 5-րդ Էրեհա Ղահիմնական պարճառը բժիշկները համարուԷ են ընտանիքներուԷ աճող լ ռուԷ ու նն Է: Նախքան վորիկը կսովորի նախարարուԷ ու ններ ասել ,աբաք Է կարողանա կասարել ասբա սիրավեսել իոսքի արոսաբերմանը մասնակցող մի քանի տանյ սկ մկանների կորորդինսցմանը, որը բավականին բարդ գործընթաց Է: Պատահական չԷր ,որ մայ րերը ժամանակին Էրեհաներին քնեցնուԷ Էին օրորոցայ իններով, Էրեհաներին սովորեցնուԷ Էին շրջապարի իրերի անու նները,դեմքի և մարմնի մասերի անու նները կայ լ ն:Էրեհայ ի ֆիզիկական և ներդառնակ զարգացման համար անիրաճեշտ Է մարդ ով կդառնա բառի միջնորդը, միայն այ դ դեսքուԷ բառը Էրեհայ ի գերզգայ ու ն ոլ որսից կուղեկցի դեսվո զգայ ու ն ոլ որտ որոնք անիրաճեշտ են Էրեհայ ի ն,մի կողմից՝ հոգու և մըքի, մյ ու ս կողմից՝ հոգու ու մարմնի միջև կաս հաստարել ու համար:կյ ստել մեծ Է դարոցի և ու սուցչի դերը,աբաք Է մեծ ու շարորուԷ ու ն դարձնել հասկաաբա բանաստեղծուԷ ու ններին անգիրներին և շեշտը չ դնել ոչ թե այ ս կամ այ ն մասի մոռացուԷ չ ան վրան կիստոգնահարել այ լ հնարավորուԷ ու ն տալ Էրեհայ ի ն մոռացած մասը պարուել ու ,ասել միսքը, և նույ նը մյ ու ս պարուողական առարկաների վերաբերյ պ , վորճել շեշտը դնել նաև լ եզվանաճողուԷ չ ան և լ եզվաարտահայ սուԷ չ ան վրա

«Ի սկզբանե Էր Բանը» և Բառը նրան մարդ դարձրեց,իսկ նամիայ ն բառի Էներգիան վոխանցուԷ Է,որը ճգուԷ Է մարդ դառնալ :

1.3 Չեռու ստացույ ցը իանզարուԷ Է կենարոնանալ ,վառու սուԷ ,շվուԷ

Չեռու ստացույ ցը սզդուԷ Է Էրեհայ ի ու սման պրոցեսի վրայորքան վաղ հասակից Է Էրեհան տարվուԷ հեռու ստացույ ցով, այ նքան սուԷ ուԷ Է առաջադիմուԷ ու նը,քանի որ ծանրաբերնվուԷ են ու շարորուԷ ու նը,լ սողական և սեսողական համակարգերը:Էրեհան աբաք Է սկսիվ շարժվի,ճերք բերի նոր

հմուլ թ ռ լ ն եր, ն կ ադի, բ ռ նի, կ առ ու ցի, զ ար զ ա ց նի ֆիզիկական կարողութ թ ռ լ ն ն երը, մի ն չ դեռ հեռու ստացույ ց ն այ ել ու ժամանակ երեխան ապահվ է, չի զարգանում: մի շարք հետազոտութ թ ռ լ ն ն եր փաստում են, որ եթե երեխաները քիչ են ն այ ու մ հեռու ստացույ ց դառում և մտածում են, դառում և մտածում են ավելի ռազմիոնալ ու ավելի արակսիկ են: Հեռու ստացույ ցի զարգացման հետ երեխաները քիչ են կարդում: ԱՄՆ ու մ 12-15 տարեկանների շրջանում կատարված հետազոտութ թ ռ լ ն ն երը արդել են, որ դպրոցական առաջադ մ ու թ ան, ի ն սել եքսի մակարդակի և հեռու ստադիսումների միջև գոյ ու թ ու ն ու նի հակադարձ կապ Պարզվել է, որ դեռահասների լ եզվական արտահայ ս ջ աճ ն երը, մաթեմատիկական ու նակութ թ ռ լ ն ն երը, ը ն թերցանութ թ ան հմուլ թ ռ լ ն ն երը նվազում են հեռու ստացույ ց երի հաճախութ թ ան մեծացմանը զուգահեռ: Բազմաթիվ հետազոտութ թ ռ լ ն ն եր փաստում են, որ ովքեր գիտակցաբար սահմանափակում են հեռու ստադիսումները, ու ն են ավելի բարձր կրթական մակարդակ: Անկայ ն այ դ գիտել իք ն երը նրանք ձեռք են բերել ոչ թե հեռու ստեկրանից, այլ դպրոցից գրքերից, զբաղվել են երաժշտութ թ ամբ, ճանկորդել ով, սարոտայ ի ն մարզումներով և այլ ն: Հեռու ստեկրանի մոտ ժամից ավել նստել չի կարելի:

1.4 Խանգարվում է քու նը

Կ ն երեխաները ովքեր չարաշահում են հեռու ստացույ ց դիտել ը, ու ն են ու մ են ի նդիր ն եր ք նի հետ կապված, գիշեր ն երը հաճախ են արթնանում, մղձավանջայ ի ն երազ ն եր են տես ու մ: Բանկանաբար անք ու ն գիշեր ն երի արոյ ու ն ք ու մ օր զանի զվը և ու ղեղը չ են հանգստանում, որը վառ է անդրադառնում երեխայի առողջութ թ ան վրա թե մտալիր և թե ֆիզիկական: Ամերիկայ ու մ կատարված հետազոտութ թ ռ լ ն ն եր նարոյ ու ն ք ու մ արդել է, որ վառ քու նը բեր ու մ է նյ ու թափոխանակման խանգարման, որն էլ իր հերթին ճարակալ ման, ի ն չ ախ ն սան շաքարայ ի ն դիաբետի առաջացման: Ղանդաղ ու մ է նյ ու թափոխանակման գործը ն թացը ն սան ու ղեղ ու մ: Հեռու ստադիսումն ժամանակ արև լ սը դանդաղ ու մ է 10%-ով:

1.5 Աեդեսիայի և բռնութ թ ան առաջացման

Երեխաների հոգեկան կառուցվածքի վրա բացասական են ազդում, այ ն ֆիլ մերը, որոնք ապու ն սակ ու մ են դաժանութ թ ու ն, ար ու ն ալ ի տեսարան ն եր, սպանութ թ ու ն ն եր: Կ ս ամենը ձևալի ու մ է անբնական վերաբեր մ ու ն ք մանի նկատմամբ, ն ու ն լ կարելի է ասել սեռերի միջև փոխադարձութ թ ու ն ն երին, որոնք ն ու ն ն ախ

կրկնօրինակվում են հեռուստատեսություններից: Այստեղից է գալիս դեռահասների շրջանում հանցագործության ու ներքին թափառումների, հարկապահ ԱԼՆ-ում, որսեղ դպրոցականների շրջանում 1996 -ից ավելի ացել են երեխաների կողմից կատարված սպանության ու ներքին թափառումների աստիճանաբար սովորում է բռնության անընկալում է սառնարտորեն այդ ամենը կիրառել: Այսպիսով բռնության ունի դիտել ը շատ վտանգավոր է երեխայի համար: Կանադացի մի հոգեբան գրել է. «Գիտական ապացույցները հասկացույց են տալիս, որ բռնության ունի դիտելը կամ բռնության ունի է առաջ բերում մարդկանց մեջ, կամ նրանց անզգալ դարձնում դրահանդեպ ճնորդները սխալ է հետևեն թե ինչ ֆիլմեր են նայում իրենց երեխաները, վերահսկեն և ուղղորդեն:

1.6 Եռաչափ 3D ձևաչափ

Այսօր մեծ տարածում է ստացել եռաչափ կինոն, որը լուրջ վտանգ է ներկայացնում մարդու առողջությանը: Եռաչափ ֆիլմերը ապօրինի կերպով են ի շնորհիվ հատուկ ակնոցի, որի միջոցով յուրաքանչյուր ուրախ անհատը է սենսում առարկան: Կենդանի ուրաքանչյուր ուրախի համար նկարահանվում է անհատի դիրքից: Բնական կյանքում առարկայի վրա երկու աչքը միաժամանակ են կենտրոնանում: 3D ձևաչափը ստիպում է աչքին ոչ բնական ձևով դիտել առարկաները, ֆիլմերը: Սա է պարճառը, որ շատերը 3D ձևաչափով ֆիլմերի դիտումից հոսո, ունենում են զլիսցավեր, զլիսպրույ մներ, սրտխառնոց: Այս ամենից բացի 3D ձևաչափով դիտման ժամանակ առաջանում են ուժեղ հույզեր, որը հակացուցված է դեռահասների համար, մինչև 15 տարեկան երեխաների, և իհարկե մեծահասակներին, քանի որ, այն կարող է կաթվածի պարճառ դառնալ և այլն:

1.7 Խորհուրդներ ծնողներին

3-ից 6 տարեկան երեխան հեռուստակրանների մոտ սխալ է լինի 1,5- 2 ժամ

7 տարեկանից մեծ երեխան հեռուստակրանի մոտ սխալ է լինի 1,5- 3 ժամ

Երեխայի ի և հեռու ստանկրանի հեռավորությամբ ու նրա վերջին է հեռու ստացույցի անկյունը ու նախքան գերազանցի հինգ անգամ

Կինչ և չ որս տարեկան երեխան հնարավորինս վերջին է քիչ նայի ի հեռու ստացույց, քանի որ երեխայի հոգեկան և ֆիզիկական զարգացումը համընկնում է հենց այդ տարիքի հետ

Տասներեքից տասնհինգ տարեկանից սկսած, երբ պորեն ձևավորված են հուզական և կամային ու որոշումները խորհուրդ չի տրվում շատ դիտել հեռու ստացույց, խուսափել անձայն մուլտերից, քանի որ այն կարող է բացասական ազդել երեխայի խոսքի վրա

Պետք է երեխայի հետ դիտել մուլտեր և ֆիլմեր և սույն ճիշտ մեկնաբանությամբ ու նկեր

Պետք է երեխայի համար ընտրել հարուկ ու սուցողական ֆիլմեր, հաղորդումներ, որոնք կզարգացնեն երեխային:

Երեխայի ննջատեղի ակում չի կարելի դնել հեռու ստացույց:

Չի կարելի նայել դաժան և բռնությամբ ու նույն ժամանակ ֆիլմեր, որոնք մեծ տրավման առաջացնում և որոնք հետագայում կազդեն երեխայի հոգեկան աշխարհի վրա

Թայլ չ սույն դիտել 3D ձևաչափի ֆիլմեր:

Եթե ծնողը չի կարողանում շատ ժամանակ հարկացնել երեխային, նախքան է կապի մեջ լինի ու սուցչի հետև սերտեկանառչ միայն ու սման առաջադիմությամբ այլ նաև վարքագծի հետևանքավոր ցանկացած վրդովում է:

Գ ու իս2 Համակարգիչը, համացանցը և երեխան

2.1 Համակարգչի դրական և բացասական ազդեցությունը երեխայի հոգեբանական զարգացման վրա

Այստեղ մեր և երեխայի կյանքում համակարգչի դրական ազդեցությունը ունի:

Համակարգչի այն սեփական ոգիները իր հնարավորությամբ ամենատարածվածն է և այս սոր առաջինն է:

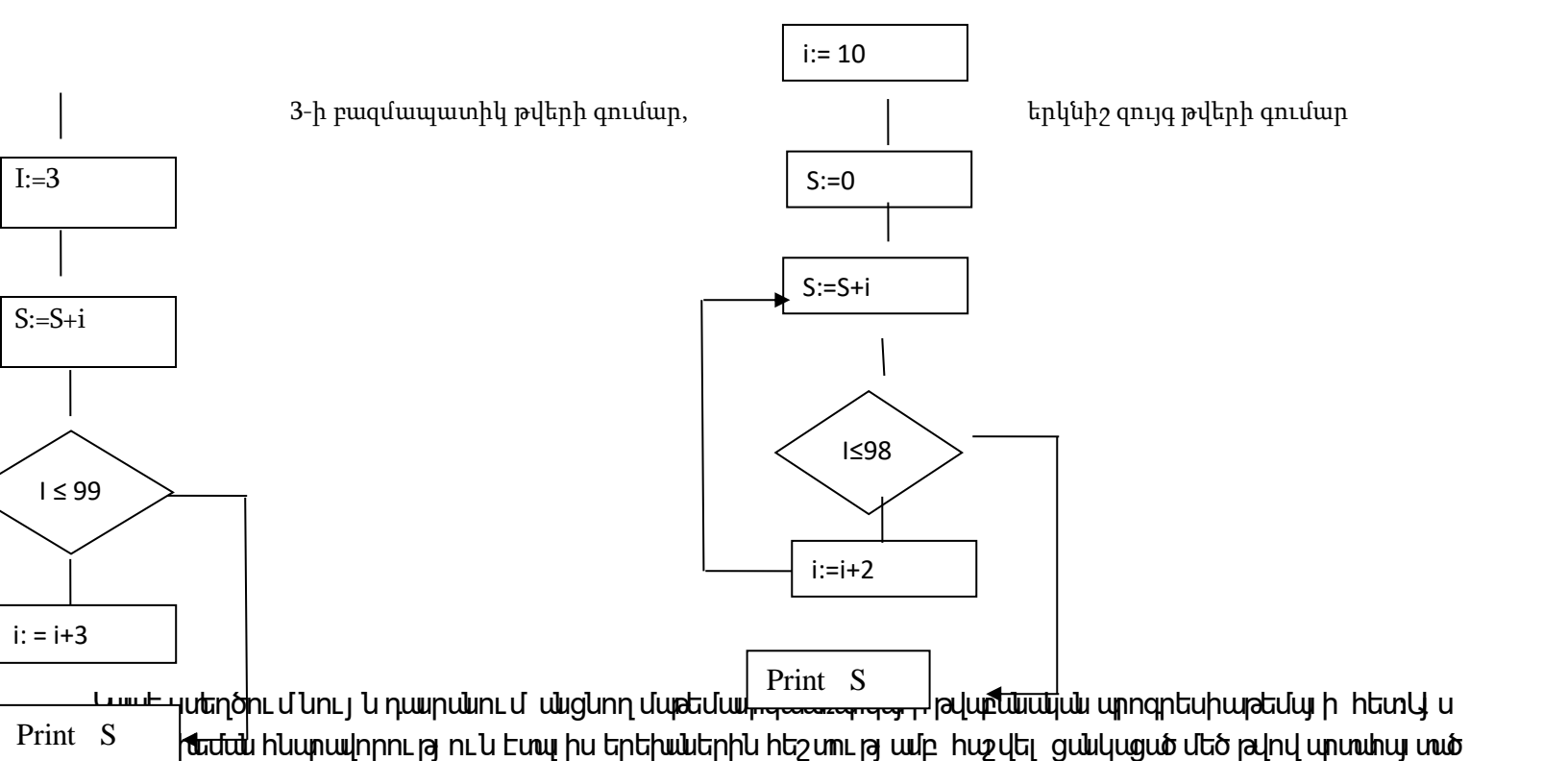
Ապրիկային գործունեության ան գրեթե բոլոր ու որոշումները, գրեթե ամբողջությամբ կապված են համակարգչի, համացանցի հետ նրանք դառնել են մարդու, երեխայի ընկերը: Համակարգչի և համացանցի միջոցով ու սման միջավայրի ստեղծելու գաղափարը, որը հետագայում մեծ առաջընթաց ապրեց, ձևավորվել է նաև ըստ երեխայի իմացական զարգացման հոգեբանական տեսության ու նկերի: Կ դ առումով առավել հայտնիների թվում է շվեդացի հոգեբան ժ. Պիաժեի ի մշակած տեսության ու նրա: Ուստի դ տեսության ան երեխայի զարգացումը կատարվում է

չ որս փուլ ով, որոնցից յ ուրաքանչյ ուրում այ ն դրսեվորվում է տարբեր իմացական հետաքրքրու թ ունենրով և միջալյ րում գործել ու դրստորումներով: Փուլ երից յ ուրաքանչյ ուրը երեխայ ի ուսման տարբեր կազմակերարում և տարբեր միջալյ ր է պահանջում: Կհա այ ստեղ է համակարգիչը համացանցի հետ մեծ հնարավորութ յ ունենր ստանում: Արդու միտքը միշտ ձգտում է ցանկացած գործու նեութ յ ան համար ստեղծել հարմար միջալյ ր, և այ ստեղ է, որ օգնութ յ ան է գալ իս համակարգիչը , համացանցը, այ ն առաջարկում է նախապես մշակված միջալյ րեր: Հմկարգիչ ն ու համացանցը սխաթ չ է առանձնացնել : Համացանցն իր մեջ պարունակում է հսկայ ական ստղեկատվական ռեսուրսներ և ծառայ ութ ունենր, որոնցից սխաթ է վերցնել անհրաժեշտ ճիշտ ինֆորմացիա

Կ սոր երեխան աշխարհը ճանաչ ում է համակարգչ ի միջոցով, իաղեր , մուլ սեր, ֆիլ մեր և այ լ ն: Հարկանշանական է, որ համակարգիչը դպրոցներում օգտագործվում է դասերի , հանդեսների, միջոցառումների ստեղծման համար: Ծառ է օգտագործվում Microsoft PowerPoint (MS PowerPoint) ծրագիրը , որն անցնում են ինֆորմատիկա առարկայ ից 7-րդ դասարանում: Այսած այ դ դասարանից աշակերտները տարբեր առարկաների ուսուցիչ ների հետ ստեղծում են հետաքրքիր դասեր , ցուցադրում էլ եկտրոնայ ին գրառախառակին, պատում նյ ութը և նույ նիսկ թույ լ առաջադիմութ յ ամբ երեխան ի շնորհիվ նման դասերի, համակարգչ ի և համացանցի իր գիսել իքները ուղղում է տլյ ալ թեմայ ին , առաջանում է հետաքրքրութ յ ուն առարկայ ի և ուսման նկատմամբ: Ձանկացած ցուցադրում կազմավորվում է բաղկացուցչ տարրերից, այ սախ կոչ ված սլ այ դներից, այ ն սլ այ դների որոշակի հաջորդականութ յ ուն է, որը կարող է պարունակել ներկայ սցվող նյ ութի ինֆորմացիան լ ուսաբանող բանավոր խոսքի, էլ ույ թի ծրագիրը: ներկայ սցվող նյ ութի որոնումը համացանցում հիմնադրույ թները, տլյ ուսակներ, գրաֆիկներ, նկարներ և այ լ ն:

9-րդ դասարանի առաջին կիսամյ ակում անցնում են ալ գորիթներ, որը կապվում է մաթեմատիկայ ում հաշ վարկներ կատարել ու հաջորդական քայ լ երի նկարագրման հետ, սակայ ն, ալ գորիթը կյ անքում հանդիարդ ցանկացած գործողութ յ ունենրի քայ լ երի որոշակի կարգավորված հաջորդականութ յ ուն է, այ ս հիմքի վրա կառուցվում է բլ ոկ սիեմներ, մաթեմատիկական ինդիրների լ ուծման բլ ոկների տրոհումը գծայ ին, ճյ ուղավորված, ցիկլ այ ին ալ գորիթների միջոցով, հետագայ ում այ ս հիմքի վրա անցնում են ծրագրավորման լ եզուներ, մեծանում է երեխաների հետաքրքրութ յ ունը համակարգչ ի և ծրագրավորման նկատմամբ: Ձանկանում են ցուցադրել մի բլ ոկ սիեմարդը կազմել են երեխաների անմիջական մասնակցութ յ ամբ և որը

S:=0

ստեղծում նույն դասրանում մեկուկ մի քանի անգամ փոխարինելով թվերի գումարը և հետո հնարավորության դեպքում ցուցաբերելով հետևյալ արդյունքները:

Ստեղծում նույն դասրանում մեկուկ մի քանի անգամ փոխարինելով թվերի գումարը և հետո հնարավորության դեպքում ցուցաբերելով հետևյալ արդյունքները:

Ստեղծում նույն դասրանում մեկուկ մի քանի անգամ փոխարինելով թվերի գումարը և հետո հնարավորության դեպքում ցուցաբերելով հետևյալ արդյունքները:

Ստեղծում նույն դասրանում մեկուկ մի քանի անգամ փոխարինելով թվերի գումարը և հետո հնարավորության դեպքում ցուցաբերելով հետևյալ արդյունքները:

Ստեղծում նույն դասրանում մեկուկ մի քանի անգամ փոխարինելով թվերի գումարը և հետո հնարավորության դեպքում ցուցաբերելով հետևյալ արդյունքները:

Ստեղծում նույն դասրանում մեկուկ մի քանի անգամ փոխարինելով թվերի գումարը և հետո հնարավորության դեպքում ցուցաբերելով հետևյալ արդյունքները:

Կյ սպիտակ համակարգիչը համացանցը շատ մեծ դրսկան ազդեցություն է ունենում երեխայի հոգևոր զարգացման, մտածել սկերսի, մտքի ճկունության և ընդհանուր զարգացման վրայ ուսման որակի բարձրացման, լեզուների իմացության զարգացման, մանսպիտակյան կողմնորոշման գործում:

Ասկայն այս ամեն լավի հետ համակարգիչն ունի լուրջ բացասական ազդեցություն երեխայի հոգեբանական զարգացման գործում: Երեխան դպրոցից դուրս շատ ժամանակ է անցկացնում համակարգիչի աջև, որի պոյ ունցում երեխայի մոտ ընդհանուր թուլ ունի ուն, հոգևածություն է նկատվում, հաճախ քնի խանգարումներ, չի վերահսկվում ինֆորմացիան, չկան սպորթայի ին սահմանափակումներ և սրգել քներ: Համակարգիչը լի է մտորակ, չճգրտած ինֆորմացիաներով, Էրոսիկ նկարներով և ֆիլմերով, որոնք կարող են կլանել անգամ հաուն և

գիտակից մեծահասակներին: Երեխայի սեռական հասունացման շրջանում շատ վտանգավոր է նման ֆիլմերի նայելը, հատկապես այս վերջերս մեծ տարածում գտած սեռավորիանական գովազդն ու տարբեր ցուցադրումներ, համակարգչում կա ևս մեկ ինդիոյի այսպես կոչված ժպոզոնի ինդիոյը կամ լեքսիկոնը՝ բառապաշարը: Ճանաչելով ու թերի տակ ընդունված է մեկնաբանության ունենալ կամ այսպես կոչված քոմենթներ գրել: Այստեղ ազատության ունենալ, խառնաշփոթ է և ինչ ասես կարելի է կարողալ, ցենզուրայից դուրս պրոտիպի սուրբ ունենալ, որոնք ընդունված չեն սովորական խոսակցության ունենալի ժամանակ: Ճանաչելով երեխաները բավական են դրանց հետապնդում դրանցով, հայտնաբերում մեծահասակների համար նախատեսված անապոկեշտ հայտարարության ունենալով՝ անապոկեշտակալներով և հրավերներով, գովազդներով և խաղերով միջավայրում: Ճանաչելով վտանգ է ներկայացնում համացանցով ծանոթության ունենալը, հատկապես երբ երեխան համացանցով փոխանցում է իր և նույնիսկ հարազատների տվյալները:

Ապրիլի 19-ը ունի գիտակցեց համակարգչի վնասակար ազդեցության ունի մարդու ֆիզիկական առողջության անվտանգությանն դեռևս քիչ են խոսում մարդու, հատկապես երեխայի հոգեկան աշխարհի վրահամակարգչի բացասական ազդեցության մասին: Այսօր որոշ երկրներում կան որոնման յուրահատուկ համակարգեր՝ նախատեսված երեխաների համար: Այդ համակարգում աշխատում են մասնագետներ, մանկավարժներ և բացառվում է որևէ անապառաճ կայքի մուտքը: Այդ համակարգերից ցանկանում են նշել Անոնիմիտի ունի գործող Get Safe Online ընկերության ունի, որը հովանավորվում է կազմակերպված հանցաբարձության ունենալի դեմ այս քսի ակտիվ հաստատության ունից (SOCA), ինչպես նաև խոշոր հանցանցային ընկերության ունենալի կողմից՝ Այս քրոսոֆոն և այլն: Այս ամենից զատաբար է նշել, որ համակարգչի առջև շատ ժամանակ չափաք է անցկացնել, այն բերում է ընդհանուր թուլության, հոգևածության, քնի խանգարումների: Բացասական հետևանքներն են կարող են իրենց հետքը թողնել հոգեկան գործընթացների վրակարող է վատնալ երեխայի հիշողության ունի, դասերի ժամանակ դժվար կենտրոնացում, ուշադրության շեղում, թուլանում է դատողության ունենալ անել ու կարողության ունի:

Ինֆորմացիոն աշխարհն իր բոլոր դրսևորումներով ազդում է մարդու արժեհամակարգի, մարդկային փոփոխությունների կառուցման վրա: Ինչպես նաև, որ հանցանցը ազդում է երեխայի աշխարհայացքի ձևավորման վրա:

2.2 Երեխան և համակարգչի ինտերնետը

- Զանակարգչային խաղերը կարող են լուրջ հետևանքներ թողնել երեխայի վարքագծում և հոգևոր կյանքում: Ճանաչելով արդու և կնույն են ազդեցիկ վարքի ձևեր ու մոդելներ, որոնք երեխան առանց գիտակցական վերաբերմունքի ու գնահատականի նմանական ուժով յուրացնում է: Երեխան դառնում է

ազդեսիվ, կոնֆլիկտային, ոչ ուրազրգիռ ու նյարդային: Տուժում են ծնող երեխա փոխհարաբերումը ու նկերը, հարկապես, երբ, վերջիններս փորձում են երեխային հեռացնել համակարգից: Համակարգչային խաղերն այնպիսի կառուցվածքով են ստեղծված, որ անընդհատ ունեն հաճույքի մեխանիզմ: Ցանկացած սիսթեմայի համակարգչային խաղ տանում է ազդարարի ձևավորման նախադրյալների: Չնայով համակարգչային խաղերը շատերին է գրավում: Անկայնայն ամենը անող սերնդին հեռացնում է պոժեքային համակարգից, կտրում հարսզատարման երկրից և ասելու է, որ նա առաջացնում ազգային պոմաների նկատմամբ: Կամ ամենը այն բանի հետևանքն են, որ այդ խաղերը կառուցված են օտար, հիմնականում ամերիկյան մտածելակերպի համապատասխան, սկսած այնուհետև ինչ մինչև կերպարները, գրաֆիկական ձևավորումը, բնապարկերները: Գիտնականներն իրենց հետազոտության ունենում հանգել են այն եզրահանգման, որ համակարգչային խաղերը և համացանցը կտրող է երեխային հրահրել մենույն ան և ճշվածությամբ, անդամային հետևանքներ ունենալ երեխայի մտածողությամբ և զգացմունքների վրա առաջացնելով նույնպիսի հոգեկան հիվանդությամբ ունեն: Կամ ստիպում համակարգչային կախվածությամբ ունը կարելի է ասել հիվանդությամբ ուն է: Համակարգչային խաղերից կախվածությամբ հիմնական նշաններն են

- Համակարգչով սշխատելու ընթացքում սրամաղդուկային բարձրացում
- Համակարգչից կամ խաղից կտրվելու անկարողությամբ ուն, իսկ կտրվելու դեպքում՝ ազդեսիվի հասնող ոչ ուրազրգիռ վիճակի առաջացում
- Տնայուն գործերի անստում
- Արդյունք հետաքննելիս առավել ավել համակարգչային թեմաների քննարկում
- Անկուսացում, հրաժարում ընկերների հետաքննումից
- Անկային հիգիենային չհետևելը
- Առաջը սննդային վարքագիծ
- Դպրոցական առաջադիմությամբ անանկում

Կախվածությամբ ֆիզիկական նշաններից են սքեքրի չորությամբ ունը, քնի խանգարումները, մեջքի, սպորանոցի, դաստակի ցավերը

2.3 Խորհուրդներ ծնողներին

- Համակարգչի մոտ լինել երկու ժամից ոչ ավել, համակարգչի դիրքը այնպիսին լինի, որ ծնողը կարողանա վերահսկել, թե ժամանակը, թե այն ցելած կայքերը
- Անհատի դիրքը սքեքր է լինի սքեքրի մակարդակին, մոնիտորի և սքեքրի հեռավորությամբ ունը լինի 50-60սմ, անհրաժեշտ է հաճախ ընդմիջումներ անել, կատարել սքեքրի համար վարժությամբ ուններ

- Համակարգիչը, հեռուստացույցը սխալ է ստեղծվել երեխայի ննջատեղի ակունքի, խուսափել ու համար քնի խնամքով մտերից
- Պետք է գրույց տանել երեխայի հետևանքազուշացնել նրան, որ համակարգչում, համացանցում եղած ինֆորմացիան, սեղեկատվությունը ունի ոչ միշտ են վստահելի
- Համացանցով չի կարելի սրամտորել անձնական տվյալներ, տան հասցե, հեռախոս, հաշվեհամար, անձնական նկարներ: Պետք է հանդիսվել համացանցով ծանոթացած մարդկանց հետ: Պետք է վստահել հարկապես հակառակ սեռի և գեղեցիկ սրտաքինով մարդկանց, որոնք հաճախ ծուղակ են թշնամի երկրների հետախուզության կողմից
- Պետք է ծնողն իր սզատ ժամանակը անցկացնի երեխայի հետև ինքը և ցնի երեխայի առօրյան, բայց ոչ հեռուստացույցի կամ համակարգչի մոտայի կազմակերպի գրոսանքներ, այցել են խաղահրապարակներ, մարզարահներ և շատ այլ հանգստյան, ուրախ միջավայրեր
- Ծնողը սխալ է երեխային շատ ժամանակ, ինամբ, հոգաարություն ուն հարկացնի, շրջապատի նրան սիրով և հարգանքով, ստեղծել վստահություն միջավայր, թույլ չտա համակարգչին և համացանցին իցկել ծնող երեխա հարաբերության մեջ, այնպես ինչպես օտար մարդուն թույլ չի տա իցկվել իր և երեխայի փոխհարաբերության ունների մեջ
- Ահրաժեշտ է միշտ գրուցել երեխայի հետխոսել նրա ինդիքների և երազանքների մասին, երբեք չքննադատել, այլ փորձել նրբորեն շեղել վատից բացարական սջատանքների միջոցով, մշտական կասի մեջ և ինել ուսուչի հետ
- Կապ կլինի քննարկել հեռուստացույցի և համակարգչի անհրաժեշտության ունը, սակայն, սխալ է իրական սջարհը փոխարինել վիրտուալով
- Կցելել teensLIVE սեղեկատվական հարթակը, այս կայքի բոլոր նյութերը մշակված են հոգեբան բժիշկների կողմից, հատուկ դեռահասների համար

Գ ու խՅ Հեռախոսը և երեխան

3.1 Բջջային հեռախոսի ճառագայթումները և ազդեցությունը ուն

Հեռախոսը դանույ և համակարգիչն է միացված համացանցին: Եթե համակարգիչն ինչ որ առումով վերահսկելի էր ծնողի կողմից, ապա հեռախոսը լիներ ով ամենուր երեխայի հետ սանը, դպրոցում, փողոցում և ամենուր անվերահսկելի է: Հեռախոսը՝ դամի շահեետաբեր ժամանակակից, բազմաֆունկցիոնալ իր է ինչ որ սեղ խաղալիք է երեխայի համար: Այ սոր երեխան պոթանում է բջջային հեռախոսով և ուշ ժամին քնում այն ձեռքին: Ուստի համակարգչի համար թվարկած բոլոր բացասական, վատ երևույթներն այստեղ գործում են և ոչ մի վերահսկողության ենթակաչ են: Բայց վերը նշված բացասական երևույթներին ակտիվ է ավելացնել այն փաստը, որ հեռախոսից պոծակվող ճառագայթների ադրեցույթ ունը բավականին վատ ադրեցույթ ու է թողնում մարդկանց առողջության վրա այն առաջացնում է գլխացավեր, սկանջացավեր, մաշկի գրգռում, սեսողության անգարում, գլխապուլ տարտառնոց և շատ այլ երևույթներ, որոնք շատ ավելի խոր ադրեցույթ ուն են թողնում մարդու առողջության վրա: Բջջային հեռախոսից պոծակված ճառագայթները դակարգել են որակաքաղցկեղածին երևույթներ առաջացնող ռիսկային գործոն, (ավելի քան քան սեսակի): Պարզ է, որ երեխաները բավականին զգայուն են նման ներգործության հանդեպ: Ուստի փոքրահասակների համար բոլորովին անվսաշ է բջջային հեռախոսը, որով իրենց անհանգիստ երեխաներին հանգստացնում են ժամանակակից այսակա կոչված «առաջադեմ» ծնողները, հարկապես, մայրերը: Կործում են մեծ աշխատանք կաննել ու հենց ծողների հետ Պեսք է ուսուցչի կողմից ծնողների հետկատարել բացարական աշխատանք, հանուն երեխաների առողջության: Բջջային հեռախոսների մահն, ուշագրավ է, պրոֆեսոր Ռեյ դենի գրառումը, ով նշում է. «Պատմության մեջ առաջին անգամ մենք մեր սկանջին պիտում ենք հզոր ռադիոհաղորդիչ», այդ հաղորդիչը գլխուղեղից գանվում է մոտախրապես քանհինգ սմ հեռախոսության վրա: Կործում են, որ 21-րդ դարի մարդը լավ ծանոթ է այս և շատ այլ բացասականին, որ գալիս է բջջայինից: Բջջայինը սկանջին պիտելիս շատ մոտ է գանվում նաև աչքին, սկանջին: Գառագայթալ մն ավելի հզորանում է կանչի ժամանակ, և քանի որ բջջային հեռախոսը մշտապես կապի մեջ է մոտակա բազային կայանի հետ, մշտապես պոծակում է էլեկտրամագնիսական ալիքներ, թեկուզ անջատած ժամանակ: Հեռախոսից պոծակված ճառագայթների քան սոկոսը, որը կազմում է 400000 միկրովատը նկատում է գլխի վրա: Կիրոսալիքային ճառագայթների տարբեր աղբյուրներից սեղեկանում ենք, որ մեր շուրջը սեսեծվող հզորության խույթ անհոսքի մեծության մակարդակների համեմատության ունը վկայում է, որ բջջային հեռախոսը գրավում է առաջին սեղը, նորման գերազանցելով 78 անգամ: Բջջային հեռախոսների օգտագործման ժամանակ մեծ է էլեկտրամագնիսական դաշտի ադրեցույթ ունը կենտրոնական այրային համակարգի վրա սեսողական այրային համակարգի վրա մեծ ադրեցույթ ան ենթարկվում միջին և ներքին սկանջը, հարսկանջային և ենթածնոտային թթագեղծերը, մասնակիորեն վահանագեղծը, դեմքի մաշկը և շատ օրգաններ, որը ապի մանախրոպած է նաև իմունալ համակարգի թուլացմամբ: Բացառված չեն նաև սեսական սկսիվության ան ճշումը և իմունիտեսի նվազումը, իսկ քանի որ երեխաների իմունալ համակարգը թուլվել է գարգսած, հեսում է, որ բջջային հեռախոսների բացասական

ազդեցութիւն ունը երեխաների վրա ավելի մեծ է: Ձևաւորելով Եւրոպայի ինտելեկտուալները, վտանգաւոր ազդեցութիւն ունի ավելի մեծ է մինչև և 30 տարեկանների մոտ Գիտական հետազոտութիւն ունենողը ցույց են տալիս, որ 1-3 տարեկան երեխաների՝ հեռուստացույցով, բջջայինով և այլ գաջեթներով տարվելը 7 տարեկան հասակում կարող է հանգեցնել ուշադրութիւն անկենսարոնացման ինդիքների: Ինֆորմացիայի մեծ հոսքի պարճառով նրանք չեն կարողանում ընկալել և հիշել: Փոքրիկ երեխայի ուղեղը ծնված օրվանից մինչև և 2 տարեկանը 3 անգամ մեծանում է իր չափերով և շարունակում է աճել մինչև և 21 տարեկանը: Բանի որ վաղ շրջանում ուղեղի զարգացմանը նախաժամ է շրջակա աշխարհը, ախր է հնարավորինս բջջային հեռախոսից գրագիտորեն օգտվել: Յետևաբար՝

Պետք է երեխային չափից շուտ հեռախոս տալ, եթէ իր ստանդարտները ունի չկալ երեխայի համար դահանգի ոչ թէ շփման միջոց է, այլ մեծերին նմանվելու, ինքնահաստատվելու և վործ: Վատ է, երբ երեխայի ինքնահաստատումը հիմնվում է ոչ թէ հոգևոր պոտենցիալի հիմքի, այլ բջջային հեռախոսի, համակարգչի, կամ այլ նյութական հիմքի վրա: Պետք է բջջային հեռախոսով շատ կարճ խոսել: Օգտագործել անհրաժեշտ ինֆորմացիայի ստացման համար: Պիշերը պահել անջառված և անկողնուց հեռու:

Եզրակացութիւն ուն

20-րդ դարը մարդկութիւն ան պարունակ ան մեջ, գիտութիւն և ստեղծարարութիւն զարգացման առումով եղել է բեկումնային, իսկ

20-21 րդ դարը շրջանը համարվում է գիտութիւն և ստեղծարարութիւն, ստեղծարարական ստեղծող ոգիների մեծ առաջընթացի ժամանակաշրջան: Եթէ սկզբում այն աճում էր թվարանական պրոգրեսիայի պրագութիւն ամբ, այժմ այն աճում է երկրաչափական սպրոգրեսիայի պրագութիւն ամբ, թռիչք քաճ, որի պրագութիւն ունը գնալով մեծանում է: Տեղեկատվական ստեղծող ոգիների զարգացման հետինչ խոսք մեծ է նրանից եկող վտանգները, հարկաւոր դեռահասների համար: Կանգնեցնել այն, ինչ ես ժամանակին Առաջինը պոզել եց մարտնաստիկական կիբեռնետիկայի զարգացումը, ուսումնասիրութիւն ունը ԱՐՄ տարացքում, որի պարճառով ետ մնացինք ԱՄԿ-ից մոտ 50 տարով, կարծում եմ

առնվազն հանցագործության ունի է: Ուստի սխալ է քայլ ելնք առաջ, սխալ ենք ետ չմնալ սեղեկատվական սեփնուլ ոգիաների նորանհուծության ուններից և այն կիրառենք մեր կյանքի բոլոր բնագավառներում, զարգացնենք ուսումը, մասնագիտությունը ունը և սարքեր ու որսի սեփնիկական առաջընթացը: Տեղեկատվական սեփնուլ ոգիաներից եկող վերը նշված դժվարությունները պահանջում են բոլորի ուշադրությունը ունը՝ վիճակների, հոգեբանների, սոցիոլոգների, քաղաքական գործիչների և իրավաբանական մասնագետների, մի խոսքով ողջ սոցիալիստական առաջադեմ մարդկության և ուշադրությունը ունը: Նոր փոփոխված միջավայրում, որտեղ երեխաներին մաշելի են նորանոր հետաքրքիր ծառայությունները ուններ, երեխաները մեծանում են իրենց ծնողներից սարքերով ձևով, և սակայն է պարճառ հանդիսանալ երեխաների և մեծահասակների, ծնողների հարաբերությունների որոշակի հեռացման, իզման: Դրանից խուսափելու համար մեծահասակները սխալ է փորձեն քայլել երեխաների հետ, ետ չմնան սեղեկատվական սեփնուլ ոգիաների որոշակի առաջընթացից:

Պարզ է, սեղեկատվական դարաշրջանի առավել նշանակալից փոփոխությունները կկատարվեն հասարակական ոլորտում, և կունենան ընկերային բնույթ, որոնք պողեն սեփնուլի են այն սովաբերեխաների փորձառությունները:

Ինչպես պատմության և ընթացքում կատարված ուրիշ մեծ փոփոխությունները ժամանակ, մեր այն սովաբերեխաները կլինեն գալիք տարիների շահողները: Կիրելի ծնողներ զինվեք համբերության ամբար և շարունակեք սովորել - սովորել, քայլել կյանքի ռիթմին համահունչ և կարողանալ մեր երեխաների համար լինել լավ ընկեր: Սխալ ենք շատ ինֆորմացիա կորզել համացանցից և ոչ թե մենք դառնանք համակարգչի համացանցի գերին այլ համակարգիչը, հոռափոստը, համացանցը դարձնենք մեր գերին և ծառայեցնենք մեզ և մեր երեխաներին: Ապահով համացանցի օրը նշում են վերստին՝ բարձրացնելու համացանցում անվտանգության իրադերկումը:

Գրականություն

1. Գ Գևորգյան, Ա Անիսյան «Հանրահայտիկ և մաթեմատիկական մասլի իզի տպրեր» 9-րդ դասարան 2001թ.
2. Ա Ալիկովսկի, Ա Կ Պոտարով, Ա Վ Շեսկին «Հանրահայտիկ 9» 2013թ.
3. Ա Ա Ալեքսիսյան, Ա Վ Ղանիելյան «Ինֆորմատիկա» 6-րդ, 7-րդ, 8-րդ, 9-րդ դասարաններ,
4. Տերսեյն «Կ գորիթներ և ծրագրավորման լեզուներ»,
5. Ասուն Պ առով «дети и родители» Мир компьютеров N3, 2004 год
6. Լ.Ն.Կոզան, Պոլ ուլչենկո «Цель и смысл человеческой жизни». М.1984
7. ԲորոդաԿՎ 2008թ «Իստերները և երեխաների ու դեռահասների կախվածությունը ներսրանից »: Կ ու-Յորք
8. SAFE.am: Safer Internet Armenia «Ապահով համացանց կեոց լ ուրեր»
9. Wikipedia
10. Internet Safety Tips for Kids ,2016-01-24 at the Wayback Machine

